

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 1.

V Ptuj v nedeljo dne 10. januarja 1904.

V. letnik.

Našim cenjenim naročnikom.

Zahvaljujemo se za pristrčna božična in novoletna voščila. Veseli nas, da ste našemu naprednjaškemu mišljenju zvesti ostali ter nam lepo število novih udov pridobili. Vnemajte še v prihodnje vaše sorodnike, prijatelje in znance za našo pravično stvar ter pridno razširjajte „Stajerca“, da ga bodo brali povsodi, v vsaki kmečki hiši ali koči.

Naročnike, ki nam naročnino še dolgujejo, pa prosimo, da bi blagovolili nam isto vsaj v teku tega meseca doposlati, da se nam prihrani mnogo zamudnega dela in nepotrebnih stroškov. Tistim pa, ki so nam naročnino doposlali, izrekamo pristrčno zahvalo.

Novi naročniki naj pripomnijo pri svoji naročbi, da so novi, stari pa naj nam naznanijo številko, ki je na oklepku natisnjena. Ime in zadnja pošta naj se razločno zapiše, da ne nastane kaka pomota.

Resne besede v resnem času.

Zgodovina vseh časov nas uči, da so tisti narodi in stanovi, ki so se za svobodo in za omiko potegovali in za njo bojevali, bili tudi v gospodarstvenem oziru najmočnejši in najuglednejši in tako je še tudi dandanes.

Vsi stanovi, tudi delavci, se tega duševnega boja krepko udeležujejo ter so si tudi že mnogo priborili.

Edino mi kmetje gledamo na to prebujenje različnih narodov in stanov brezbrizno in malomarno, kakor da bi to nas čisto nič ne brigalo in kakor da bi mi v največjem blagostanju živeli. Ako se kmečki stan, sicer dandanašnji že tudi deloma organizuje,

vendar so se mnogoteri kmetje k takim elementom zblížali, katerim je zaradi lastnega haska vsako prostomišljeno gibanje ljudstva trn v peti. Neumnost in duševna sužnost ljudstva njim omogoči, da zamorejo v kalni vodi uspešno ribiti. Velečast. gospod prelat Pflügl je rekel: „Nevednost ljudstva je za nas tako veliki kapital, da nam ni mogoče vse njegove obresti (procente) porabiti“. Resnične so te besede! Biti mu moramo hvaležni za to odkritosrčnost. Ali pa bo za vselej tako ostalo?

Vrednost znanja mi kmetje ne znamo dovolj ceniti, k temu nam manjka razumnosti. Zavoljo tega pa ni edinosti ali sloge. Namesto da bi se vzajemno proti našim skupnim sovražnikom v bran postavili, bojujemo se sami med seboj in naši nasprotniki se nam smejiyo.

Ne sme se sicer trditi, da bi taki kmetje samovoljno ali pa iz hudomušnosti unim kmetom, ki so naprednega mišljenja, nasprotovali, to ne, tako malovreden ne more nobeden kmet biti. Temu so krive hujskarije klerikalnih voditeljev in njih časnikov; da prav ne razumejo časa, v katerem živijo; nevednost o tem, kar mi napredno misleči hočemo ter to, da ne vejo, v kakšnih političnih in gospodarstvenih okolščinah da sedaj živimo.

Največje napake pa delamo ob časih volitev, ko prav po neumnem naše glase razcepljamo, da volimo osebe, ki niso našega stanu, pa tudi take, ki stranki pripadajo, koje voditelji se znajo sicer prav dobro sladkati, inace so pa v resnici skrivni sovražniki ljudstva, nasprotniki resnice in vsakega ljudskega napredka, ki si domišljujejo, da smejo biti troti, za katere naj ljudstvo med nabira. Mi se še ne znamo volilnega listeka prav poslužiti,

ne poznamo še moči, katero ta ima, ako se na pravi način uporabi. Socijaldemokratični časnik „Naprej“ (Vorwärts) v Berlinu je pred kratkim pisal: „Volilni listek v kmetovi pesti pomeni moč, pred katero se bi moralo vse upogniti, ako bi se prav rabila. Kmet pa te moči, katera se mu je v podobi volilnega listeka v roke dala, do sedaj ni spoznal.“

To je čista resnica. Ako bi mi kmetje tako složni bili, kakor so dandanes delavci, bilo bi nam kaj lahkega, si svoj slabi gospodarstveni položaj izboljšati in našemu stanu boljši ugled pridobiti. Žalibog, da mnogoteri kmet tega ne zapopade. Značilno dovolj je to, da je še mnogo kmetov, ki mislijo, da se njih stanje le s tem izboljšati da, ako bi se „gospoda pobila“. To mnenje samo že pričuje, v kakšni duševni in moralni temi še mnogo kmetov blodi. Taki nimajo pojma o boju z duševnim orožjem. Takim ljudem naj bi se volilna pravica odvezla, ker so k temu preneumni in ker s takim ravnanjem delajo neznansko škodo sami sebi in pa tudi celemu kmečkemu stanu.

Napredni kmečki stranki ti ljudje ne pripadajo!

Vsem tistim kmetom, ki so samolastnega mišljenja, ki so odkritosrčni in pošteni, ali ste naše napredne, klerikalne ali pa narodne stranke, veljajo moje besede: Združimo se, potegnimo se za svobodo, zjedini se v samostalno, napredno, obširno agrarno ali kmečko stranko!“

Potegujmo se za naše neodvisne, napredne kmečke časnike, kateri se za nas bojujejo in za nas delujejo! Podpirajmo jih duševno pa tudi gmotno! To je jako važno, pa tudi potrebno.

Bojujmo se z orožjem razuma in resnice, sloge

Župnikov fant.

Iz pisma nekega kmečkega duhovnika. Nemski spisal P. K. Rosegger.

Ponatis prepovedan.

(Dalje.)

Gospica Pezelka je deklama stvar razložila, jaz pa sem pri tej priliki nekaj omenil »od napravljanja stopnic v nebesa«, na kar ste obe roke sklenile ter tarnale: »Prosive Vašo milost; lepo prosive! Naj vzame Vaša milost otroka, medve ga bove že lepo negovale ter rade imele. Prosive, Vaša milost!«

Dogovorjeno je. Podam se domu.

So vendar še dobri ljudje na svetu. Bogdan, sreča te čaka. Morebiti te vzame celo za svojega, dobil bodeš premoženje, izučiti se zamoreš kaj prav dobrega. Hvala Bogu, z današnjim dnevem sem zadovoljen.

30. novembra.

Danes sem dobil od gospoda župnika v Zaški gori sledeče pismo:

»Ljubi tovariš:

Slišal sem praviti, da namerjavaš nekega malega otroka, katerega si iz krščanske usmiljenosti umirajoči odvzel, nekega gospici, z imenom Viljelmina Pezelka, ki stanuje tukaj v našem kraju, zaupati. Spoštujem Tvoj, kakor tudi njen dober namen, toda čutim se dolžnega, da Ti nekatere okolščine imenovane osebe, ki so Tebi najbrž povsem neznane, pojasnim. — Gospica je, kakor se zamoreš iz listin, pri občinskem uradu ležečih vsaki čas prepričati, luteranka. Prepustim popolnoma Tvoji lastni razsodbi, ali hočeš otroka, ki pripada rimsko-kato-

in vede za vzboljšanje naših pravic in našega gospodarstvenega stanja!

Boga v srcu, zdravo in svobodno pamet v glavi, v eni roki plug v drugi pa časnik in volilni listek: Tako oboroženi bodemo boljšo bodočnost dosegli.

Plug in jutranje solnce naj bodeta naš simbol, To naj bode v tekočem letu in za vselej na naši zastavi z zlatom na svilo vtisnjeno pod geslom:

„Mi biti hočemo si složni bratje,
Nas nobena sila loči naj nikdar!“

Našim kmetom.

Zadnjič smo rekli, da imamo do šole tudi to dolžnost, da jo naj spoštujemo. Stem pa nimamo v mislih napravo samo ob sebi, ampak vse, kar je žnjo v zvezi, v prvi vrsti učiteljstvo. Že ljudstva starega veka, o katerih berete v sv. pismu, so svoje učitelje visoko spoštovala. Se ve, da se niso nahajale šole in učitelji v tistih časih v takem pomenu in takej obliki, kakor dandanašnji, temuč zbrali so se krog kakega modrijana ali pismouka v večjem ali manjšem številu mladeniči, pa tudi odrasli ljudje ter poslušali njegova predavanja, razpravljanja in nauke. Ukaželjni učenci so imeli do svojega učitelja neomajivo zaupanje, najsrčnejšo ljubezen in pa najudanejšo spoštovanje. Veliko mičnih dogodbic in vzgledov tega prelepega razmerja med učiteljem in učenci se je nam ohranilo do današnjega dne za spomin in v posnemo, katerih pa zaradi pomanjkanja prostora žalibog ne moremo tukaj navesti. Najlepši vzgled o tem pa imamo v našem Zveličarju in njegovih učencih. Brezpogojno so bili svojemu učeniku udani in pokorni, On pa jih je neizmerno ljubil. Eden sam mili

liški cerkvi, v izgojo dati osebi, katera je druge vere. Žal mi je, da me nisi doma našel, mislim pa, da sem ti s temi vrstami navažnejše naznanil. S tovariskim pozdravom Tvoj Ti iz srca udani

Izidor Walaš, župnik. <

No, je pa že spet peklenšček vmes.

Seve, da ne smem otroka gospici poslati. Ubogi Bogdan! Mučenec je zaradi svoje vere, brez da bi za to vedel.

1. maja 1867.

Danes je bila tukaj cerkvena vizitacija, tudi častiti gospod prelat je bil zraven. Hvala Bogu, vse se je naslo v najboljšem redu, samo »sveti Duh« sredi cerkve, visi še nad glavami vernikov, ker ga je mežnar ob Vseh svetnikih pozabil odstraniti. Jaz ga še zapazil nisem, vendar upam, da ni škodoval.

Rad bi bil gospode na kosilo povabil, in gospod prelat je baje celo o tem nekaj namignil, toda spretnost Marije v kuhanju je preskromna, da bi jo zamogel mojim častitim tovarišem, samostanskim duhovnikom, kazati. Le eno leto še, potem pa upam, da bodem zamogel pesterno pogrešati, no, potem se bo pa že na boljše obrnilo.

14. maja.

V Elmavi se nekaj o meni govori. Prelat je baje hotel pri št. Anskem župniku obedovati, pa še povabljen ni bil. Župnik pač ima vzrok, da svoj farovž pred strogim prelatom zapira; malega otroka ima v njem in ono, kar k njemu sliši. Druzega nič.

Mislim da ljudje prav dobro vejo, kako sem k temu otroku prišel; saj sem dovolj iskal na okrog in pravil, da iščem za revno siroto rediteljev. O tem pa se molči. Žlobu-